

Dušan Plut: Sonaravni razvoj Slovenije - priložnosti in pasti

2014. Ljubljana, Znanstvena založba Filozofske fakultete, 244 str.

Knjiga predstavlja zanimiv, poučen in predvsem zelo aktualen pogled na pestro paleto izzivov, s katerimi se bo morala soočiti naša država, če bo hotela številne deklarativne in razvojne napovedi o potrebah po približevanju sonaravnemu razvojnemu modelu tudi udejaniti pri delovanju različnih segmentov družbe.

Monografija temelji na uvodni oceni izhodiščnega trajnostno sonaravnega položaja naše države, ki jo obravnava kot odprt snovno-energijski ekosistem, kar pomeni, da mora na poti iskanja ustreznih razvojnih modelov izhajati iz specifičnih lokalnih, kakor tudi regionalnih in globalnih razmer. Zanimive in poučne so primerjave Slovenije z drugimi državami, ki pri izbranih okoljskih kazalnikih, predvsem pri trajnostni rabi naravnih virov, kažejo na naše precejšnje zaostajanje. Avtor opozarja tudi na nekatere naraščajoče okoljske pritiske (npr. prometa), ki so najbolj ranljivih ravninskih območjih, izpostavlja pa tudi območja s prekomerno onesnaženim oziroma degradiranim okoljem.

Zanimiv je večplasten pogled na domače vire energije, ki jih predstavi kot potencial, a hkrati tudi kot ovira sonaravnemu razvoju naše države. Pregledu razpoložljivih obnovljivih virov energije in energijski bilanci Slovenije sledi pogled na njen energijski scenarij, ki izhaja tako iz stra-

teških izhodišč Evropske unije kot specifičnih slovenskih razmer. V tem sklopu namenja avtor posebno poglavje še TEŠ 6 kot primeru netrajnostne odločitve.

Avtor je v nadaljevanju izpostavil tudi nekaj najpomembnejših dejavnikov, ki opredeljujejo pokrajinsko občutljivost, pa tudi tiste ekosisteme, ki so najbolj občutljivi na posege, izognil pa se ni niti pričakovanim učinkom podnebnih sprememb.

V monografiji avtor osvetljuje še pomen biotske pestrosti za sonaravni razvoj in predstavi slovenska varovana območja. Ker ima prehranska varnost poseben pomen v strateških razvojnih dokumentih, ji avtor namenja podrobnejšo razlago in poudarke iz sonaravnega razvoja slovenskega podeželja.

Mestna območja, kjer danes živi dobra polovica Slovencev, so praviloma tudi okoljsko najbolj obremenjena, zato so predstavljeni še izstopajoči izzivi sonaravnemu urbanemu razvoju. Poglavje ponuja tudi nekaj primerjav s tujimi mesti. Zasnovo sonaravnega razvoja prometa je avtor gradil na podatkih in informacijah o pomenu raznovrstnih oblik transporta za sodobno družbo, kakor tudi o negativnih okoljskih in prostorskih učinkih.

Zadnji dve poglavji avtor analizira možnosti naše države za prihodnji

razvoj ter razlaga pomen sonaravnega regionalnega razvoja Slovenije. Analize aktualnih razmer kažejo, da so v naši državi še vedno prevelike regionalne razlike, ki jih v nekaterih območjih potencirajo obsežni okoljski problemi. Zanimiv je avtorjev kritični pogled na nekatere strateške dokumente, ki so kljub deklarativni zavezanosti sonaravni paradigmi, od nje še vedno preveč oddaljeni. Z vidika naše stroke je izzivalen tudi pogled na geografsko zasnovo sonaravnega razvoja Slovenije. Načrtovalcem ponuja analizo prednosti, priložnosti, pomanjkljivosti in nevarnosti sonaravnega razvoja, kakor tudi številna praktična priporočila, kako uspešno zakorakati na pot vzdržnega in naravi ter človeku prijaznega razvoja.

V monografiji je predstavljena obilica podatkov, informacij, primerjav, predvsem pa za avtorja značilnih skrbnih pogledov na mnenja ter ugotovitve številnih domačih in tujih strokovnjakov, ki osvetljujejo posamezne vidike sonaravnega razvoja na lokalni in globalni ravni.

Metka Špes